

LAUREA AMMATTIKORKEAKOULU

Hoitotyön koulutusohjelma (Laurea Tikkurila, sote), SHV10KN

LAUREA-AMMATTIKORKEAKOULUN OPETUSSUUNNITELMAT, YLEINEN KUVAAUS

Oppimiskäsitys Laureassa

Ammattikorkeakoulun lakisääteisinä tehtävinä ovat tutkimus- ja kehittämistehtävä, aluekehitystehtävä ja pedagoginen tehtävä. Näiden tehtävien integroiminen on suunnannut Laureaa etsimään ratkaisuja, jotka parhaiten mahdollistavat asetettuihin haasteisiin vastaamiseen. Päämääränä ovat meiltä valmistuvat, tutkintojen edellyttämät osaajat, jotka ovat myös oman työnsä ja työelämän tutkivia kehittäjiä sekä sellainen tutkimukseen perustuva työelämäosaamisen kehittämistyö, jonka vaikutukset näkyvät toimintaympäristöissämme.

Tuloksena on korkeakoulujen arviointineuvoston palkitsema Learning by Developing -toimintamalli, joka tarkoittaa oppimisprosessin ja työelämlähtöisen kehittämishankeprosessin yhteensovittamista. Kehittämishanke rakentuu kumppanuusperiaatteelle, joka tarkoittaa sitä, että opiskelijat, opettajat ja työelämän asiantuntijat yhdessä työskentelevät hankeympäristössä. Oppiminen etenee hankkeen etenemisen myötä. Kun lähtökohtana on aito, työelämlähtöinen, tutkimukseen kytketty kehittämisshanke, oppiminen sisältää niitä osaamisen vaatimuksia, joita opiskelijan tuleva ammattikorkeakoulututkinto edellyttää.

Tietoyhteiskunnan jäsenenä olemme tietotulvan keskellä. Tietoa ei enää tarvitse antaa, tärkeintä on oppia käsittelemään ja valitsemaan merkityksellinen tieto, jota voi hyödyntää ja soveltaa omassa oppimisessa ja kehittämishankkeessa. Ammattikorkeakoulussa on tärkeää myös taitavaksi osaajaksi kehittyminen. Kehittämishankkeeseen osallistuminen mahdollistaa aitoihin työprosesseihin osallistumisen ja työvälineiden haltuun ottamisen käsitteinä ja taitoina. Työelämlähtöisessä kehittämishankkeessa yksilö ja hankeyhteisö oppivat. Lisäksi kehittämishanke tuottaa uutta osaamistietoa työelämän kehittämiseksi ja uudistamiseksi.

Oppimisympäristöt

Laurealainen oppimisympäristö mahdollistaa osaamisen kehittämisen oppijalle, organisaatiolle, alueelle ja kumppaneille. Oppimisympäristö on fyysinen ja psyykinen tila, joka ilmentää kehittämistoiminnan toteuttamisen kulttuuria, henkeä, aikaa, yhteisöä ja käytännettä muodostaen siten osaamisen kehittämisen kokonaisvaltaisen toimintaympäristön. Osaamisympäristön tavoitteena on mahdollistaa oppimistulosten syntyminen ja tukea uuden osaamisen luomista ja kehittämistä sekä vuorovaikutusta toimintaympäristön kanssa. Oppimisympäristöt toteuttavat Laurean tavoitteellista kehittämistyötä.

Oppimisympäristöissä hyödynnetään sisäisiä ja ulkoisia verkostoja sekä ollaan jatkuvassa vuorovaikutuksessa työelämän kanssa. Uudet tiedot ja taidot hankitaan aidoissa ongelmanratkaisu- ja kehittämistehtävissä, jotka tuovat reaali maailman kompleksisuuden osaamisen kehittämisen kohteeksi. Alueellinen vaikuttaminen lisääntyy rikastuttavien yhteisöjen ja niiden muodostamien verkostojen toiminnan kautta. Hankkeiden myötä opitaan verkostotoiminnan perusteita, sosiaalisuutta ja kommunikointia alan asiantuntijoiden kanssa. Työelämän ja opintojakson toisiaan kohtaava rajapinta on tärkeä kehittäjäksi kasvamisen ja osaamisen kehittämisen kannalta. Kehittäjäksi kasvatetaan tekemällä kehittämistyötä ja olemalla vuorovaikutuksessa osaamisverkostoissa.

Opiskelussa käytetään monipuolisesti tietolähteitä ja välineitä. Opiskelussa interaktiiviset oppimisympäristöt luovat puitteet mahdollistaen oppimisen strukturoinnin siten, että opiskelu tarjoaa tilanteita, haasteita ja välineitä, jotka auttavat oppijaa hyödyntämään omia ajattelun resurssejaan. Toiminta muodostuu jatkuvaksi ongelmanratkaisuprosessiksi, jossa korostuu tutkiminen, kehittäminen ja uuden osaamisen tuottaminen. Tietoisella ja systemaattisella kehittämistyöllä tuotetaan hanketta eteenpäin vieviä ideoita ja käytäntöjä ja synnytetään uutta osaamista. Tuloksena syntyy luomus, uusi toimintatapa, malli tai tuote.

Uutta luovien prosessien syntyminen helpottuu rakenteissa, joissa on tilaa vapaamuotoiselle luovuudelle, innovatiivisuudelle ja eri toimijoiden sisäisen motivaation kohteina olevien asioiden edistämiseksi. Toiminnassa on merkityksellistä yhteisöllisyys sekä oppimisen sosiaalinen ja kulttuurinen ympäristö. Merkittävää on luoda osaamisen kehittymistä edistävä ilmapiiri, spirit, kehittämisen henki.

Kehittämistyö toteutuu hankkeina, joissa yhdistyy eri koulutusohjelmien osaaminen. Toteutusryhmät muodostetaan opiskelijoista, harjoittelijoista, opettajista sekä työelämän asiantuntijoista siten, että keskinäinen osaamisen

vuorovaikutus kohtaa käytännön tasolla. Hankkeissa opiskelijat suorittavat opintojaksoja, harjoittelua tai tekevät opinnäytetöitään. Ryhmissä opettajat eivät organisoivat valmiiksi hanketoimintaa ja aseta sille tavoitteita, vaan tiimin jäsenet vastaavat yhdessä hankkeen tavoitteista ja toiminnasta. Opiskelija saa kokemuksen asiantuntijakulttuurista ja täysvaltaisena asiantuntijana toimimisesta. Opiskelijan itseohjautuvuus kasvaa ja hän asettaa itse tavoitteita itselleen. Tällöin hanketoiminta mahdollistaa ylärajattoman oppimisprosessin, jossa ei synny opetussuunnitelman, oppikirjan tai opetustoiminnan muodostamaa lasikattoa oppimiselle. Kehittämistoiminta mahdollistaa yksilöllisyyden opinnoissa.

Käytännön sovellukset uudenaikaisista oppimisympäristöistä ovat yhteisön innovaatioympäristöinä toimivat, verkostoissa toteutettavat hankkeet ja projektit sekä erilaiset oppimis- ja kehittämistoiminnalle suunnitellut toimintatilat, osaamiskeskittymät ja kehittämislaboratoriot. Työmuotona on jaettuun asiantuntijuuteen pohjautuva yhteistoiminta, jota tukee osaamisen jakamisen menetelmät: ohjaus ja opetustuokioidet, havaintoesitykset, tiimipalaverit, palautetilaisuudet ja seminaarit.

Opiskelija

Työelämälähtöisessä tutkimus- ja kehittämishankkeessa kumppanuus tarkoittaa opettajien, työelämäosaajien ja opiskelijoiden yhteistyötä. Yhteistyössä on lähtökohtana kehittämishankkeeseen vastuullinen sitoutuminen. Kaikki osalliset nähdään oppijoina, koska kehittämishankkeessa tavoitellaan muutosta, jotakin uutta. Kumppanuus tarkoittaa myös keskinäistä kunnioitusta ja erilaisen osaamisen arvostamista. Kehittämishankkeen eteneminen edellyttää osaamisen jakamista ja rakentamista erilaisista asiantuntijuuksista. Opiskelija on mukana yhteistyökumppanina, joka kartuttaa omaa osaamistaan työvälineitä hankkien ja erilaisiin tutkimus- ja kehittämishankkeisiin osallistuen. Osaaminen rakentuu tulevaa tutkintoa vastaavasta tutkittuun tietoon perustuvasta tietämisestä, ammatillisen kontekstin ymmärtämisestä, tekemisen osaamisesta ja erilaisten työelämätilanteiden hallintataidoista. Yhteistyökumppanina toimiva opiskelija rakentaa itselleen oman oppimissuunnitelman tavoitteineen siten, että tunnistaa ne osaamisen vaatimukset, joita kehittämishankkeeseen osallistuminen edellyttää ja tunnistaa myös osaamisen, jonka saavuttamisen hankkeeseen osallistuminen mahdollistaa. Kehittämishankkeessa opiskelija oppii yksilönä ja on mukana yhteisön yhdessä oppimisessa sekä uuden osaamistiedon tuottamisessa.

Opettajuus

Opettajan rooli kehittämishankkeessa voidaan kuvata myös osaamisensa asiantuntijana, osallistujana ja pedagogisena ohjaajana, joka mahdollistaa opiskelijoiden kasvamisen ja kehittymisen työelämäosaajiksi. Laurean opettajat ovat toisinsanoen sekä tutkijoita- ja kehittäjiä, aluekehitysvaikuttajia että pedagogeja. Kehittämishankkeessa toimitaan ja tehdään yhdessä, mikä muuttaa opettajan roolin osaamisen siirtäjästä osaamisen kehittämisen ohjaajaksi.

Tutkijoina toimivien opettajien tutkimusraportit osoittavat kehittämishankkeiden vaikuttavuuden työelämäosaamisen uudistajana ja kehittäjänä. Osa opettajista toimii kehittäjinä, jotka vastaavat kehittämishankkeen prosessien tunnistamisesta ja eteenpäin viemisestä. Kolmas rooli opettajille löytyy työpajoista, joissa välittyy ja siirtyy kulttuuripohjainen tieto ja joissa opiskelijat saavat työvälineitä haltuunsa. Opettajuus sisältää myös työelämäkumppanuuden. Kehittämishankkeeseen osallistuvat työelämän asiantuntijat tuovat mukanaan työelämäosaamisessa olevan tiedon, opettajat varmistavat osaamista selittävän tutkitun tiedon läsnäolon ja yhdessä tuotetaan uutta osaamistietoa työelämän kehittämiseksi ja uudistamiseksi.

Osaamisen arviointi

Osaamisen arviointi kehittämishankelähtöisessä oppimisessa ohjaa tulevia valintoja sekä osoittaa asetettujen päämäärien saavuttamisen. Osaaminen tunnistetaan tieto-, taito- ja arvo-osaamisena, ja kokemuksellisenä osaamisena, joihin sisältyy yksilön ja yhteisön osaaminen. Kehittämishankkeessa arvioidaan yksilön ja hankeyhteisön oppimista, kehittämishankkeen prosessien etenemistä ja merkitystä sekä saavutettuja tuloksia.

Osaamisen arviointi perustuu opetussuunnitelmassa esitettyihin tavoitekuvauksiin. Tavoitteet kertovat, mitä osaamista opiskelijoilta edellytetään tutkinon saavuttamiseksi. Teemat kuvaavat koulutusohjelmakohtaisen substanssiosaamisen, joka saa erityistä syvyyttä, kun opetuksessa samalla tuetaan yleisten kompetenssien kehittymistä. Yleisten kompetenssien oppiminen varmistaa ammattikorkeakoulutasoisen, ammatillisen sivistyksen rakentumisen ja teemojen osaamisen saavuttaminen puolestaan työelämäosaamisen rakentumisen. Yleisten kompetenssien osaamistavoitteet kuvataan kolmitasoisesti. Opiskelija - yhdessä ohjaava opettajan - kanssa valitsee ne tasot, jotka hän kustakin yleisestä kompetenssista haluaa saavuttaa. Nämä ohjaavat oman oppimissuunnitelman

laatumista. Yleisten kompetenssien osaaminen arvioidaan laadullisesti, portfolioiden avulla. Opintojaksot arvioidaan myös arviointinumeroin 1 – 5. Osaamisen arviointi esitetään opiskelijan tutkintotodistuksessa. Yleisten kompetenssien arviointi tulostuu opiskelijan tutkintotodistuksen liitteeksi.

LAUREAN YLEISET KOMPETENSSIT

Laurean yhteiset kompetenssit, yleistä

Alan ydinosaamisen lisäksi Laureassa on määritelty viisi sellaista yleistä osaamisaluetta, joiden hallitseminen on kaikkien alojen ammattilaisille tärkeää. Näitä osaamisalueita kutsutaan yleisiksi kompetensseiksi. Yleisiä kompetenssien osaamista kehitetään opintojen aikana ja osaamisen taso myös arvioidaan.

Opetussuunnitelman yleisten kompetenssien määrittely on tapahtunut analysoimalla tulevaisuuden työelämässä tarvittavaa eri alojen yhteistä osaamista.

Kaikille koulutusohjelmille yhteisiä yleisiä kompetensseja ovat

- eettinen osaaminen
- globalisaatio-osaaminen
- innovaatio-osaaminen
- reflektio-osaaminen
- verkosto-osaaminen.

Yleiset kompetenssit kytkeytyvät tiiviisti opintojaksojen sisältöihin. Yleisien kompetenssien osaamista jäsennetään tasojen avulla. Jokaisen yleisen kompetenssin kohdalla on erotettu henkilökohtaisen osaamisen taso, organisaation kehittämisen taso sekä yhteiskunnallisen uudistamisen taso. Yleisten kompetenssien tavoiteltavat osaamistasot on määritelty kunkin koulutusohjelman opetussuunnitelmassa. Kaikkien Laurean opiskelijoiden edellytetään saavuttavan vähintään henkilökohtaisen tason osaaminen kaikissa yleisissä kompetensseissa. Monien yleisten kompetenssien kohdalla yhteiskunnallisen uudistamisen tason osaamisen saavuttaminen mahdollistuu vasta ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon yhteydessä.

Eettinen osaaminen

Moraali viittaa yksilön käsityksiin hyvästä ja oikeasta, kun taas etiikka viittaa sellaisiin moraalikäsityksiin, joista yksilö on tietoinen ja joihin hän sitoutunut. Etiikka on systemaattinen yritys ymmärtää moraalikäsitteitä; eettisiä sääntöjä ja periaatteita, hyveitä ja arvoja. Eettisessä osaamisessa moraalit ja etiikka kytkeytyvät keskeisesti toisiinsa, koska opiskelijan moraalinen kompetenssi luo perustan hänen eettiselle kompetenssilleen. Eettinen osaaminen koostuu neljästä eri komponentista (1) eettisestä herkkyydestä (2) eettisestä motivaatiosta ja (3) moraalis-eettisestä ongelmanratkaisusta ja (4) eettisestä toimeenpanotaidosta.

Jotta opiskelijan toiminta olisi eettistä, hänellä täytyy olla herkkyyttä havaita tilanteeseen sisältyvä eettinen ongelma. Eettinen herkkyyden tarkoittaa taitoa tunnistaa kunkin osapuolen erityispiirteet, tarpeet, oikeudet ja velvollisuudet. Se sisältää tietoisuuden siitä, kuinka oma toiminta vaikuttaa toisten ihmisten hyvinvointiin sekä erilaisten mahdollisten toimintalinjojen ja niiden seurauksien kuvittelun ja ennakkoinnin kullekin osapuolelle. Empatia- ja roolinottotaidot ovat eettisen herkkyyden ydin. Opiskelija tarvitsee myös tietoa keskeisten asiakasryhmien erityispiirteistä ja alan keskeisistä eettisistä ongelmista. Eettisen herkkyyden punainen lanka on ammatilliset vuorovaikutustaidot, jotka ovat aktiivisen kehittämisen kohteena koko koulutuksen ajan.

Eettinen motivaatio tarkoittaa sitoutumista moraalis-eettisiin arvoihin ja vastuuta omien tekojen seurauksista. Opiskelijan vastuunotto kehittyy henkilökohtaisesta vastuusta yhteisölliseen ja yhteiskunnalliseen vastuuseen. Eettisen motivaation kehittäminen edellyttää myös oman alan arvoperustan tuntemista ja arvokeskusteluun osallistumista.

Moraalis-eettinen ongelmanratkaisu tarkoittaa taitoa ratkaista eettinen ongelma kriittisesti argumentoiden. Se edellyttää eri ratkaisuvaihtoehtojen pohtimista sekä alan eettisten sääntöjen ja erilaisten eettisten lähestymistapojen tuntemista ja soveltamista. Kehittyvä osaaminen sisältää taidon ratkaista perustellusti yksilöiden välisiin suhteisiin liittyviä ongelmia, työyhteisöön liittyviä ongelmia sekä yhteiskunnallisia ja globaaleja ongelmia.

Moraalinen toimeenpanotaito tarkoittaa kykyä toimia tavoitteellisesti eettisen ongelman ratkaisemiseksi (neuvottelu- ja konfliktinratkaisutaidot) sekä rohkeutta toimia eettisten arvojen mukaisesti hankalissakin tilanteissa. Jotta

ammattillinen toiminta olisi eettisesti kestävä, tarvitaan kaikkiin komponentteihin liittyvää osaamisen kehittämistä.

Eettisen osaamisen tasot:

Henkilökohtaisen osaamisen tasolla opiskelija osaa:

- reflektoida omia arvojaan ja oman toiminnan seurauksia toisten ihmisten hyvinvoinnille
- toimia alan arvoperustan pohjalta eettisiä periaatteita noudattaen
- soveltaa ongelmanratkaisussaan oman alan eettisiä sääntöjä
- tarkastella tilanteita eri osapuolten näkökulmasta
- toimia suvaitsevaisesti ja ymmärtävästi monikulttuurisissa verkostosuhteissa
- soveltaa eettisiä periaatteita t&k -hankkeissa.

Organisaation kehittämisen tasolla opiskelija osaa:

- ottaa toiminnassaan huomioon keskeisten asiakasryhmien erityispiirteet, tarpeet ja oikeudet
- rakentaa asiakaslähtöisen vuorovaikutussuhteen ja toimia dialogisesti
- ottaa vastuuta yhteisön hyvinvoinnista ja toiminnan eettisyydestä
- tarkastella eettisiä ongelmia organisaation ja yhteisön näkökulmasta
- kehittää oikeudenmukaisia menettelytapoja toiminnassaan.

Yhteiskunnallisen uudistamisen tasolla opiskelija osaa:

- kriittisesti reflektoida omia asenteita ja stereotypioita
- osallistua aktiivisesti yhteisön arvokeskusteluun
- ottaa vastuuta yhteiskunnallisella ja globaalilla tasolla
- argumentoida oikeudenmukaisten sosiaalisten, yhteiskunnallisten ja globaalien muutosten puolesta
- ratkaista konflikteja ja vaikuttaa asioihin.

Globalisaatio-osaaminen

Globalisaatiolla viitataan tapahtumasarjoihin ja prosesseihin, joiden seurauksena maailma integroituu yhdeksi kaiken kattavaksi sosiaalseksi järjestelmäksi. Globalisaatio viittaa siis globalisaation prosesseihin. Globaalilla taas tarkoitetaan globaaleja (maailmanlaajuisia) ilmiöitä tai globalisaation prosessien lopputulosta, täysin integroitunutta maailmaa. Globalisaatioon liittyvä kestävä kehitys on globaali poliittinen ohjelma, jonka tavoitteena on hyvinvoinnin edistäminen ympäristövastuullisesti ja luonnon kantokyvyn rajoissa.

Globaalit vuorovaikutussuhteet voidaan jakaa taloudelliseen, kulttuuriseen, poliittiseen ja sosiaaliseen vuorovaikutukseen. Globalisaation tematiikkaan kuuluvat myös ekologiset ja luonnontieteelliset kysymykset. Kestävä kehitys yhdistää nämä ulottuvuudet toisiinsa. Sen tavoitteena on taloudellisen kasvun, kulttuurisen monimuotoisuuden, sosiaalisen hyvinvoinnin ja luonnon ekologisen toimivuuden huomioonottaminen politiikassa ja käytännössä.

Globalisaatio-osaamisen tasot:

Henkilökohtaisen osaamisen tasolla opiskelija osaa:

- hyödyntää oman alansa kansainvälisiä tietolähteitä
- ottaa huomioon monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyskehityksen vaikutuksia ja mahdollisuuksia omalla ammattialallaan
- tunnistaa oman ammatillisen toimintansa merkityksen suhteessa globaaleihin vuorovaikutuksiin ja kestäväan kehitykseen
- arvioida omia arvolähtökohtiaan kestäväan kehityksen ja globalisaation periaatteista käsin sekä soveltaa niitä omassa ammatillisessa toiminnassaan.

Organisaation kehittämisen tasolla opiskelija osaa:

- ottaa huomioon oman toimialan ja organisaatioiden vaikutukset kestäväan kehitykseen, vastuullisuuteen ja kansainvälisiin yhteyksiin
- edistää ympäristö- ja yhteiskuntavastuullisuuden arvoja toimialansa organisaatiossa ottamalla huomioon globaalit vuorovaikutukset
- soveltaa toimialansa organisaatiossa kestäväan kehityksen mukaista vastuullisuutta
- toimia kansainvälisissä verkostoissa.

Yhteiskunnallisen uudistamisen tasolla opiskelija osaa:

- tunnistaa yhteiskunnallisten kysymysten globaalin luonteen ja kestäväan kehityksen piirteet
- arvioida kriittisesti yhteiskunnan arvoja ja toimintatapoja kestäväan kehityksen lähtökohdista ottamalla huomioon

globaalit vuorovaikutukset

- argumentoida yhteiskunnallisella tasolla soveltaen kestävän kehityksen periaatteita ja ottaen huomioon globaalien vaikutusten näkökulmat.

Innovaatio-osaaminen

Yhteiskunnallisen innovaattorin tasolla toimija osaa edellisten tasojen lisäksi verkostojen ja yhteiskunnallisen toiminnan jatkuvan seuraamisen ja analysoinnin. Hän osaa myös huomioida laajemmat viitekehykset kaikissa muutosprosesseissa, ja osaa sitouttaa ihmisiä toimimaan yhteisten päämäärien eteen. Kaikki nyky-yhteiskunnan prosessit ovat jatkuvan muutoksen kohteina. Sekä EU:n, Suomen että Laurean strategioihin on valittu tavoitelluksi toimintatavaksi positiivinen suhtautuminen muutokseen. Muutosta ei pyritä vain sietämään, vaan muutos nähdään mahdollisuutena, jonka haltuunotto vaatii jatkuvaa innovointia. Näiden strategioiden mukaisesti tulevaisuuden ammattilaisilla pitää olla osaamista innovoinnista, joten innovaatio-osaaminen on perusteltua sisällyttää myös Laurean yleisiin kompetensseihin.

Innovaatiolla tarkoitetaan uutuutta, joka on toteutettu lisäarvoa tuottavasti. Määritelmässä on siis huomioitava kolme erillistä osaa: 1) uutuus, 2) toteutus ja 3) lisäarvo. Pelkkä idea ei siis riitä innovaatioksi eikä idearikkaus tee innovaattoria.

Innovaatioprosessi voidaan jakaa kolmeen osaan: jatkuva tilanteen arviointi, innovaatioidean tuottaminen ja toteutusprojekti. Innovaatioita voi tapahtua viidellä tasolla: henkilökohtaisella, tiimissä, organisaatiossa, verkostossa ja yhteiskunnassa.

Henkilökohtaisen innovaatio-osaamisen tasolla opiskelija osaa toimia innovatiivisena uudistajana sekä henkilökohtaisella tasolla että omassa ammattiryhmässään. Lisäksi opiskelijan tulisi osata työskennellä oman lähityöympäristönsä muutoshankkeissa myös toteuttavassa roolissa.

Organisaation innovaattorin tasolla opiskelijan tulisi valmistuessaan osata perustason lisäksi myös oman tiiminsä innovaatiotoiminnan käynnistäminen sekä kaikkien innovaatiotyökalujen käyttö koko organisaation viitekehvyssä. Tulevaisuuden verkosto-orientoituneemmassa toimintamallissa organisaation innovaattorin pitäisi myös osata tukea aktiivista uudistamista vapaamuotoisemman verkoston osana.

Yhteiskunnallisen innovaattorin tasolla toimija osaa edellisten tasojen lisäksi verkostojen ja yhteiskunnallisen toiminnan jatkuvan seuraamisen ja analysoinnin. Hän osaa myös huomioida laajemmat viitekehykset kaikissa muutosprosesseissa, ja osaa sitouttaa ihmisiä toimimaan yhteisten päämäärien eteen.

Innovaatio-osaamisen tasot:

Henkilökohtaisen osaamisen tasolla opiskelija osaa:

- analysoida omaa ajatteluaan, tietoaan ja omaa toimintaansa
- suunnitella, organisoida ja kehittää omaa toimintaansa
- asettaa tavoitteita ja konkretisoida ne tilanteenmukaisesti
- toimia idearikkaasti, luovasti ja ideoita kiteyttäen sekä saada muut idean kehittämiseen mukaan
- käyttää erilaisia ideointimenetelmiä
- johtaa itseään sekä työskennellä muutoksessa sekä erilaisissa projekteissa
- toteuttaa projektin väli- ja loppuarvioinnin.

Organisaation kehittämisen tasolla opiskelija osaa:

- seurata ja analysoida organisaation toimintaprosesseja ja tuloksia
- käyttää benchmarking -menetelmää toiminnan kehittämisessä
- äyittää erilaisia tiimityömenetelmiä
- johtaa projekteja, prosesseja ja verkostoja tai osallistua niiden johtamiseen
- muita sitouttavalla tavalla
- nivoa innovaatiot organisaation strategiaan tavoitteisiin
- ottaa huomioon innovaatiotoiminnan luonteen ja vaatimukset.

Yhteiskunnallisen uudistamisen tasolla opiskelija osaa:

- kerätä ideoita verkostosta, myydä niitä sekä kytkeä ideat yhteiskunnalliseen viitekehykseen
- varmistaa innovaatiotoimintaan osallistujien riittävän sitoutumisen (ohjaus, kannustaminen)

- luoda ja tuotteistaa innovaatioita
- toimia tuloksellisesti innovaatioverkostoissa sekä tunnistaa ja tutkia innovaatiomekanismeja

Reflektio-osaaminen

Reflektio on oman toiminnan perusteiden, lähtökohtien sekä seuraamusten kriittistä analysointia. Reflektion kohteena voi olla nykyhetki tai menneisyys.

Aiempiä kokemuksia reflektoidessaan yksilö antaa merkityksen tapahtumille. Osaamisen kehittyminen mahdollistuu uuden merkityksen myötä. Ajattelutaitojen ja käsitteiden kehittyessä yksilö pystyy käsittelemään laajempia kokonaisuuksia, erottelemaan ilmiöitä toisistaan sekä havaitsemaan paremmin uusia ilmiöitä.

Nykyhetken reflektiossa yksinkertainen aiemmin tiedostamaton rutiinitoiminta muuttuu tiedostetuksi toiminnaksi. Kriittisessä reflektiossa yksilön koko merkitysperspektiivi muuttuu hiljaisen tiedon tullessa näkyväksi, jolloin oppiminen muuttuu toiminnaksi. Kriittinen reflektio edellyttää suhdetta yhteisöön, käsitteisiin ja teorioihin. Reflektiivisyys on siis ajatteluprosessi. Reflektiivisyys on keskustelua, ongelman ratkaisua toteen näytettyjen perusteiden pohjalta. Ihmisten avoimessa keskustelussa erilaiset näkökulmat antavat uusia haasteita. Dialogissa oppija/oppijat voivat tutkia erilaisia näkökulmia pyrkien yhteisen merkityksen luomiseen. Syvä ajattelu antaa aikaa ja tilaa ratkaista havaittu ongelma tarkastelemalla ja selvittämällä sitä myös tutkimusmenetelmällisin keinoin. Laajentunut ymmärrys itsestä suhteessa toisiin opiskelijoihin, asiakkaisiin, työyhteisöön tai kirjoittajiin edellyttää itsetutkiskelua, kriittistä toisten arviointia ja omien voimien analysointia. Itseohjautuvuudessa painottuvat toisten mukana olo ja yhteisöllisyys. Kriittinen tiedostaminen auttaa tunnistamaan omia oppimismahdollisuuksia ja niitä ohjaavia tekijöitä. Oman toiminnan reflektointi toisten kanssa mahdollistaa omien ajatusten koettelemisen ja myös niiden jakamisen toisten kanssa. Reflektiivisyys on ammatillista kasvua ja osaamista, jota ohjaavat ihmisen metakognitiiviset kyvyt. Asiantuntijaksi oppimisen prosessissa reflektiivisyys on osa tutkivaa ja kehittyvää työtä.

Reflektio-osaamisen tasot:

Henkilökohtaisen osaamisen tasolla opiskelija osaa:

- arvioida omaa oppimistaan ja osaamistaan sekä laatia oman kehityssuunnitelman
- tunnistaa kehittämishaasteita ja hahmottaa ongelmia
- kehittää osaamistaan itsenäisesti ja muiden kanssa sekä jakaa oppimaansa työyhteisössä
- ottaa roolin ryhmässä /tiimissä
- hankkia ja analysoida tietoa systemaattisesti.

Organisaation kehittämisen tasolla opiskelija osaa:

- toimia dialogisesti, yhteistoiminnallisesti ja itseään arvioiden
- arvioida itsensä johtamista ja asiantuntijaosaamista osana yhteisöä
- arvioida omaa toimintaansa osana ryhmän, yhteisön tai ammattialan toimintaa
- toimia muutoksissa sekä havaita ja hyödyntää erilaisia oppimis- ja toimintamahdollisuuksia
- kriittisesti argumentoida toiminnan lähtökohtia
- käyttää kehittämishaasteiden käsitteitä asianmukaisesti.

Yhteiskunnallisen uudistamisen tasolla opiskelija osaa:

- analysoida omaa toimintaansa yhteiskunnallista ja historiallista taustaa vastaan
- arvioida ja kehittää alueellisten toimintatapojen ja mallien toimivuutta
- arvioida systemaattista tietoa, jota on jäsennetty, tuotettu ja kirjoitettu sekä • kehittää yhteiskunnallista toimintaa tämän pohjalta.

Verkosto-osaaminen

Verkosto-osaaminen käsittää varsin laajan kentän yksilön viestinnällisistä kompetensseista organisaatiotason verkostoitumiseen ja strategisten verkkojen johtamiseen. Viestintä on yhteisöllisyyden ja yhteiskunnan toiminnan välttämätön edellytys – vain viestinnän kautta on mahdollista luoda yhteisiä, jaettuja merkityksiä. Verkostoissa toimimisen ja verkostoprosessien kehittämisen käyttövoimana on yksilöiden ja organisaatioiden välinen kommunikaatio. Yhteiskunnan ja talouden rakenteiden kehittyminen verkostomaisiksi edellyttää myös näissä

verkostoissa toimivilta ihmisiltä uudentyyppisiä taitoja ja asennoitumista. Dialogi ja vuorovaikutus ovat verkostoyhteiskunnan olennaisia voimavaroja. Laurea-ammattikorkeakoulun tavoitteena on edistää ja kehittää opiskelijoidensa verkosto-osaamista monipuolisesti sekä luoda innovatiivisia verkosto-osaamisen toimintamalleja.

Verkosto-osaamisella tarkoitetaan sisäisen ja ulkoisen tehokkuuden aikaperusteista johtamista niin, että saavutetaan perinteisiä toimintatapoja oleellisesti tehokkaampi tapa toimia. Verkosto-osaamiseen voi sisältyä verkostoitumista ja verkostojohtamista. Verkosto-osaamisella ja strategisilla verkoilla ymmärretään yleensä samaa asiaa. Verkostoitumisella puolestaan tarkoitetaan yritysten ja organisaatioiden yhteistyömalleja, joihin voi osallistua eri tahojen toimijoita. Verkostojohtamisella tarkoitetaan johtamismallia, jolla verkostoa johdetaan.

Verkosto-osaaminen rakentuu hyvin pitkälti verkostoissa toimivien yksilöiden viestintäkompetenssin varaan. Ilman viestintää ja vuorovaikutusta ei ole toimivia verkostojakaan. Organisaatioiden tulee pystyä toimimaan joustavasti muuttuvassa toimintaympäristössä ja myös vaikuttamaan toimintaympäristön kehittymiseen. Ns. oppivassa organisaatiossa viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen on keskeinen työväline toimivien verkostojen luomiseksi ja verkosto-osaamisen kehittämiseksi.

Verkosto-osaamisen tasot:

Henkilökohtaisen osaamisen tasolla opiskelija osaa:

- esittää asioita kirjallisesti, suullisesti ja visuaalisesti käyttäen erilaisia viestintätylejä
- toimia ammatillisissa viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa
- tunnistaa eri tiimityömalleja sekä tehdä tiimityötä
- toimia yhteistyökykyisesti ja aktiivisesti verkoston jäsenenä
- ottaa huomioon kulttuurieroja ja kykenee yhteistyöhön kulttuuriltaan erilaisten henkilöiden kanssa.

Organisaation kehittämisen tasolla opiskelija osaa:

- toimia neuvottelutilanteissa ja johtaa niitä
- toimia erilaisissa ryhmäviestinnän tilanteissa
- viestiä oman ammattialansa aihepiireistä myös ei-ammattillisille kuulijoille
- kehittää asiantuntijaorganisaation verkostomaista työtapaa
- kehittää aloitteellisesti verkostoa.

Yhteiskunnallisen uudistamisen tasolla opiskelija osaa:

- toimia asiantuntijatasoisesti viestinnällisissä tilanteissa
- suunnitella viestintää strategisesta näkökulmasta ja toimia mediassa
- käynnistää verkostotyöskentelyn sekä johtaa strategista verkostoa
- toimia kehittäväällä ja tulevaisuutta ennakoivalla otteella sekä vaikuttaa toimintaympäristöönsä
- seurata ja analysoida verkostojen toimintamalleja.

Eurooppalainen korkeakoulutusalue

LAUREAN OSAAMISPOHJAINEN OPETUSSUUNNITELMA OSANA EUROOPPALAISTA KORKEAKOULUTUSALUETTA

Eurooppalainen korkeakoulutusalue

Opetussuunnitelmien uudistamisen suomalaisissa korkeakouluissa on tehnyt ajankohtaiseksi eurooppalaisen korkeakoulutusalueen muodostuminen, nk. Bolognan prosessi. EU:n koulutukseen liittyvät strategiset tavoitteet ohjaavat myös suomalaista koulutusta. Eri maiden koulutusjärjestelmät ovat erilaisia, tätä monimuotoisuutta toisaalta arvostetaan edelleen, mutta toisaalta tarvitaan yhteistyötä ja liikkuvuutta, jotta eri maiden kansalaiset hyötyvät moninaisuudesta eikä siitä tule rajoitetta. Bolognan prosessi käynnistyi v. 1999 opetusministerikokouksella ja sen jälkeen on ollut seurantakokouksia, viimeksi keväällä 2009 Leuvenissa. Prosessissa on mukana nyt 46 maata, muitakin kuin EU-maita. Sen tavoitteena on luoda Euroopasta yhtenäinen, yhteensopiva ja houkutteleva korkeakoulutusalue vuoteen 2010 mennessä.

Prosessin tavoitteet ovat

- ymmärrettävät tutkintorakenteet
- yhdenmukaiset tutkintorakenteet
- opintosuoritusten mitoitustajärjestelmän käyttöönotto

- laadunarvioinnin eurooppalainen ulottuvuus
- liikkuvuuden lisääminen
- korkeakoulujen ja opiskelijoiden osallistuminen
- elinikäinen oppiminen
- korkeakoulutuksen eurooppalaisen ulottuvuuden edistäminen
- koulutuksen ja tutkimuksen yhteistyö.

Ymmärrettävien ja yhdenmukaisten tutkintorakenteiden edistämiseksi on luotu kahden syklin malliin perustuva tutkintorakenne, joka muodostuu ensimmäisen syklin Bachelor-tason tutkinnosta ja toisen syklin Master-tason tutkinnosta. Suomessa on muutettu tutkintorakenne vastaamaan eurooppalaista tavoitetta. Ammattikorkeakouluissa kahden syklin tutkinnot toteutuvat siten, että ensimmäisen syklin tutkinnon, ammattikorkeakoulututkinnon, jälkeen on mahdollisuus suorittaa ylempi ammattikorkeakoulututkinto, johon pääsyn edellytyksenä on ensimmäisen syklin tutkinnon lisäksi kolmen vuoden työkokemus. Tavoitteena pitkällä aikavälillä on, että n. 20 % perustutkinnon suorittaneista suorittaisi ylemmän amk-tutkinnon.

Opintosuoritusten mitoitussuorituksen käyttöönotto tarkoittaa eurooppalaisen ECTS (European Credit Transfer and Accumulation System) -järjestelmän käyttöönottoa. Euroopassa otetaan laajasti käyttöön opintojen mitoitussuoritusjärjestelmää, joka perustuu lukuvuoden työmäärään. ECTS – järjestelmässä yksi lukuvuosi tuottaa 60 pistettä. ECTS – järjestelmä on ollut käytössä jo yli vuosikymmenen, alussa sen käyttö keskittyi pääosin opiskelijanvaihtoon, mutta nyt siis opintojen mitoitus kokonaisuudessaan perustuu siihen (aik. transfer, nyt accumulation). Suomessa ammattikorkeakouluissa on opintojen mitoituksessa otettu käyttöön ECTS-järjestelmän mukaiset opintopisteet vuonna 2005.

Eurooppalainen opintosuoritusten ja arvosanojen siirto- ja kertymisjärjestelmä on opiskelijakeskeinen järjestelmä. Siinä on lähtökohtana opiskelijan työmäärä (student workload), joka tarvitaan ohjelman tavoitteiden saavuttamiseen. Opiskelijan oppiminen on tarkoitus tuoda keskipisteeseen opetussuunnitelmassa, niissä kuvataan oppimistulokset (learning outcomes) ja osaaminen (competences). Opetussuunnitelmien perustan tulisi muuttua oppiainejakoisista, opetuksen lähtökohdista rakennetusta suunnittelusta kohti ihmisen kokonaiskehityksen huomioimiseen ja ammatillisen kasvun tukemiseen perustuvia osaamispohjaisia opetussuunnitelmia. Osaamispohjaisesta opetussuunnitelmamallista käytetään englanninkielistä nimitystä Competence-based curriculum.

Kansainvälisen **liikkuvuuden edistämisen** näkökulmasta opetussuunnitelmien tulee olla kansainvälisesti ymmärrettäviä. Koulutuksen rakenteiden ja osaamistavoitteiden määrittelyn yhtenäistämisen tavoitteena on parantaa liikkuvuuden edellytyksiä opintojen aikana korkeakoulujen sisällä ja välillä, mutta myös opintojen jälkeen työelämässä. Eri maissa suoritettujen tutkintojen tunnustamisen ja vertailtavuuden kannalta on tärkeää, että koulutuksen tavoitteet sidotaan konkreettisiin työelämäperustaisiin osaamisvaatimuksiin ja –kuvauksiin. Näihin tavoitteisiin pyritään eurooppalaisella Tuning-projektilla (Tuning educational structures in Europe). Projektissa on määritelty koulutusaloista riippumattomat, kaikille yhteiset yleiset työelämävalmiudet (generic competences) ja koulutusohjelmakohtainen (ammatillinen) erikoisosaaminen (subject-specific competences) tietyille koulutusaloille.

Laurean osaamispohjaisessa opetussuunnitelmassa on huomioitu eurooppalaisen viitekehyksen vaatimukset. Opintojen mitoituksena ovat opintopisteet ja opintojaksot ovat laajoja kokonaisuuksia. Osaaminen on kuvattu opiskelijan oppimistuloksina. Laureassa määritetyt yleiset kompetenssit vastaavat erittäin hyvin kansallisia ja eurooppalaisia osaamistavoitteita yleisten työelämävalmiuksien (generic competencies) osalta sekä Joint Quality Initiative -yhteistyöverkoston luomien Bachelor-tason tutkinnoille asetettujen tavoitteiden osalta. Vertailuaineiston perusteella erityisesti globalisaatio- ja innovaatio-osaaminen näyttäytyvät ainutlaatuisilta kompetensseilta ja sikäli ne toimivat hyvin profiloituneina Laureassa tuotettavaa osaamista kansainvälisen, palveluinnovaatioiden ammattikorkeakoulun näkökulmasta. Laureassa on proaktiivisesti vastattu metropolialueen kansainvälisen kilpailukyyn haasteisiin tämän innovatiivisen osaamispohjaisen opetussuunnitelmatyön myötä ja tällä hetkellä voimavarat kohdennetaan siihen, että opetussuunnitelman toteutuksia kehitetään entistä korkealaatuisemmiksi tuotettaessa uutta osaamista ja uusia innovaatioita Laurean toimintaympäristöön.

Lähteet:

Bolognan prosessi

<http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/artikkelit/bologna/index.html>

Tuning

http://europa.eu.int/comm/education/policies/educ/tuning/tuning_en.html

		1. vuosi	2. vuosi	3. vuosi	4. vuosi
OP	OPINNOT	34	64	54	58
118	TUTKIVA JA KEHITTÄVÄ TOIMINTA HOITOTYÖSSÄ				
00051	Kehittämispohjainen oppiminen	10			
00052	Tutkimusmenetelmäosaaminen	2	8		
00053	Asiakkuusosaaminen	10			
025	IHMINEN YMPÄRISTÖSSÄÄN				
00054	Hoitotyön lähtökohdat	10			
00055	Terveyttä edistävä ympäristö	2	8		
00056	Ammattitaitoa edistävä harjoittelu I		10		
026	ASIAKKAAN KOHTAAMINEN JA VOIMAVAROJEN VAHVISTAMINEN				
00058	Ammattieettinen osaaminen			5	
00059	Vuorovaikutusosaaminen ja yhteistyöosaaminen		5		
00060	Ammattitaitoa edistävä harjoittelu II		12		
00474	Nursing English		5		
027	TERVEYDEN EDISTÄMISEN AUTTAMISMENETELMÄT				
00062	Hoitotyön menetelmäosaaminen		5		
00445	Hoitotyön menetelmäosaaminen, harjoittelu		5		
00063	Asiakkaan voimavarojen vahvistaminen muutosvaiheissa		6,5	3,5	
00064	Ammattitaitoa edistävä harjoittelu III			10	
028	TERVEYDEN EDISTÄMISEN OHJAUS- JA KONSULTAATIOMENETELMÄT				
00065	Ohjaus- ja konsultointiosaaminen			5	
00073	Hyvinvointiyrittäjyys			5	
00066	Ammattitaitoa edistävä harjoittelu IV			10	
029	ASIAKASLÄHTÖINEN HOITOTYÖ				
00068	Hoitotyön osaamisen syventäminen			5	
00476	Hoitotyön johtaminen				5
00069	Ammattitaitoa edistävä harjoittelu V				10
00791	Svenska inom vårdbranschen			5	
00634	Ruotsin kielen suullinen taito			0	
00635	Ruotsin kielen kirjallinen taito			0	
00446	Suomen kieli			5	
00636	Suomen kielen kirjallinen taito			0	
00637	Suomen kielen suullinen taito			0	
030	INNOVATIIVINEN HYVINVOINTIPALVELUOSAAMINEN				
00043	Opinnäytetyö			5	10
00074	Palveluinnovaatioiden kehittäminen, harjoittelu				5
00071	Ammattitaitoa edistävä harjoittelu VI				13
125	VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT				
00203	Ruotsin kielen osaamisen lähtötasotesti	0			
00202	Englannin kielen osaamisen lähtötasotesti	0			

00397	Matematiikan lähtötasotesti	0			
00195	Ruotsin kielen valmentavat opinnot	3			
00194	Englannin kielen valmentavat opinnot	3			
00189	Matematiikan valmentavat opinnot	3			
00521	Initial Test in Finnish	0			
00388	Suomen kielen ja viestinnän valmentavat opinnot	3			
00805	Diabeteksen ehkäisy ja hoito				
00806	Draama terveyden edistämisen keinona				
00813	Työ- ja toimintakyvyn ylläpitäminen				
		34	64	54	58

118 TUTKIVA JA KEHITTÄVÄ TOIMINTA HOITOTYÖSSÄ, 30 op

Kuvaus:

Opiskelija perehtyy korkeakouluoppimiseen ja oppimisympäristöihin. Osaamisen lähtökohtana on opiskelijan sitoutuminen oman oppimisensa suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Kehittämispohjainen oppiminen suuntaa opiskelijan osaamisen saavuttamista ja ammatillista kasvua. Asiakkuuteen perehtyminen ja asiakkuuden tunnistaminen kytkeytyvät palveluosaamiseen.

Opiskelija osaa:

- suunnitella, toteuttaa ja arvioida omaa oppimisprosessiaan ja osaamistaan
- hyödyntää kehittämispohjaisen oppimisen työvälineitä omassa opiskelussaan
- soveltaa tutkimus- ja kehittämistyön menetelmiä kehittämishankkeissa ja -projekteissa
- hakea tietoa ja arvioida sitä kriittisesti
- kirjoittaa selkeitä raportteja
- tunnistaa asiakkuuteen ja palveluosaamiseen liittyviä ilmiöitä.

00051 Kehittämispohjainen oppiminen, 10 op

Opiskelija osaa:

- toimia ammattikorkeakoulun oppimisympäristöissä
- käyttää kehittämispohjaisen oppimisen työvälineitä opiskelussaan
- hahmottaa tutkimus- ja kehittämishankkeen oppimisympäristönään
- laatia henkilökohtaisen oppimissuunnitelman
- toimia itsenäisesti ja erilaisissa ryhmissä ja jakaa osaamistaan muille
- arvioida omaa ja toisen osaamista sekä kehittyä saamansa palautteen pohjalta.

Opintojakson sisältö:

- kehittämispohjaisen oppimisen työvälineet, henkilökohtainen oppimissuunnitelma, asioimiskirjoittaminen, verkot, informaatiolukutaito, kirjastot
- Laurean tietotekninen oppimisympäristö
- virtuaalinen oppimisympäristö ja työvälineohjelmat
- opetussuunnitelma
- ammatillistiedolliseen ja ammatillistaidolliseen osaamiseen orientoituminen
- ammatillinen kasvu ja kehittyminen
- portfolio
- tuutorointi.

Opintojakson kuvaus:

Opintojakson viitekehyksenä on kehittämispohjaisen oppimisen malli, jossa opiskelijan edistymisen oleellisena tekijänä on kehittämispohjaisen oppimisen työvälineiden käyttäminen omassa opiskelussa ja työelämän kehittämishankkeissa. Opiskelija arvioi omaa osaamistaan sekä laatii henkilökohtaisen oppimissuunnitelman, toimii itsenäisesti ja erilaisissa ryhmissä ja jakaa osaamistaan työyhteisössä.

Edeltävät opinnot:

Opiskelija kuvaa oman lähtötasonsa opintojakson alkaessa.

00052 Tutkimusmenetelmäosaaminen, 10 op

Opiskelija osaa:

- tunnistaa tieteiden filosofiset ja eettiset käsitteet
- hahmottaa tutkimus- ja kehittämisprosessin keskeiset elementit
- laadullisen ja määrällisen tutkimuksen perusteet
- kehittää kriittistä ajatteluaan
- hahmottaa tutkivan työotteen merkityksen omalle ammattialalle
- hankkia tietoa erilaisista tiedonlähteistä
- lukea ja raportoida tutkittua tietoa
- erilaisten analyysimenetelmien perusteet

- hyödyntää osaamistaan tutkimus- ja kehittämishankkeissa.

Opintojakson sisältö:

- tieteen filosofia ja etiikka
- tutkimus- ja kehittämisprosessi
- tutkimus- ja kehittämistyön menetelmät
- laadullinen ja määrällinen tutkimus
- laadullinen aineiston analyysi
- tilastollisten menetelmien perusteet
- tiedonhankinta ja tutkiva kirjoittaminen.

Opintojakson kuvaus:

Opintojakso perustuu tutkivan ajattelun, tutkivan toiminnan ja ongelmanratkaisun menetelmien osaamisen kehittämiseen. Opintojaksossa paneudutaan kehittämisprosessiin, tiedonhankintaan, tiedon analyysiin, tutkivaan kirjoittamiseen ja raportoinnin käytänteisiin. Opintojaksossa saavutetaan perustyövälineet hankkeissa ja projekteissa toimimiselle ja tutkivan ja kehittävän työotteen käyttämiselle oman ammattialan erilaisissa tehtävissä. Tutkimusmenetelmäosaaminen syvenee kehittämistoiminnassa kuten opinnäytetyössä.

00053 Asiakkuusosaaminen, 10 op

Opiskelija osaa:

- tunnistaa hyvinvointialan asiakkuuteen ja palveluosaamiseen liittyviä ilmiöitä
- tunnistaa erilaiset asiakkaan kohtaamisen tilanteet yrityksen tai yhteisön eri toiminnoissa
- toimia asiakaslähtöisesti vaihtelevissa tilanteissa, arvioida ja kehittää asiakastoimintaansa
- selvittää, mitkä tekijät tuottavat asiakastyytyväisyyttä ja kehittää toimintaansa
- dokumentoida, raportoida ja seurata asiakastietoa

Opintojakson sisältö:

- ihmiskäsitys
- ihmisen kokonaisuus
- asiakkuus käsitteenä ja asiakastiedon merkitys asiakaslähtöisyydessä
- asiakaskohderyhmät
- asiakkaan kohtaamiset yrityksen tai yhteisön palvelujärjestelmän toiminnoissa
- asiakastyytyväisyys
- hyvinvoinnin palvelujärjestelmä ja sitä ohjaavat lait ja eettiset ohjeet
- muiden tieteiden tieto integroituna, esimerkiksi biologia, anatomia ja fysiologia, kehityspsykologia, sosiologia
- ensiapu ja poikkeusolojen terveydenhuolto

Opintojakson kuvaus:

Opiskelija oppii peruskäsitteitä asiakkuudesta ja orientoituu asiakaslähtöiseen ajatteluun ja toimintaan hankkeissa hyvinvointialalla. Opintojaksossa osaaminen ilmenee opiskelijan taitona ymmärtää erilaisten asiakaskohderyhmien merkityksen hyvinvointialan yrityksen tai yhteisön toiminnassa ja toiminnan kehittämisessä. Osaaminen ilmenee systemaattisena tiedonhankintana ja asiakastiedon analysointina kehittämiskohteiden määrittämiseksi ja toiminnan aikaansaamiseksi.

025 IHMINEN YMPÄRISTÖSSÄÄN, 30 op

Kuvaus:

Opiskelija osaa toimia terveyden ja hyvän ympäristön edistämiseksi globalisoituvissa toimintaympäristöissä. Hän osaa ottaa vastuuta valitsemistaan terveyden edistämisen menetelmistä ja perustella valintojaan siten, että hän pohtii toimintansa eettisiä seuraamuksia

Opiskelija osaa:

- tunnistaa terveyteen ja ympäristöön liittyviä voimavaroja vahvistavia ja kuormittavia tekijöitä
- vahvistaa asiakkaan voimavaraisuutta ja osallistumista terveytensä edistämiseen
- suunnitella, toteuttaa ja arvioida asiakaslähtöisesti hoitotyötä

00054 Hoitotyön lähtökohdat, 10 op

Opiskelija osaa:

- tunnistaa hoitotyön kehitysvaiheet
- yhdistää hoitotyön tiedon luonteen eri tieteellisistä lähestymistavoista
- perustella toimintaansa hoitotyön arvojen ja eettisten ohjeiden mukaan
- suunnitella, toteuttaa ja arvioida asiakaslähtöisesti hoitotyötä
- käyttää parasta ajantasaista tietoa päätöksenteossa ja toiminnassa
- laatia hoitotyön suunnitelman ja noudattaa suositusten mukaista kirjaamiskäytäntöä
- käyttää tietoteknologiaa ja tietoverkkoja potilaan suunnitelmallisen hoidon kirjaamisessa
- ottaa toiminnassaan huomioon tietosuojaa ja -turvaa koskevien lakien, normien ja ohjeiden sisällön ja merkityksen

Opintojakson sisältö:

- hoitotyön keskeiset käsitteet (ihminen, terveys, ympäristö ja hoitotyö)
- hoitotyön historiallinen kehitys ja tulevaisuuden haasteet
- hoitotyön filosofiset lähestymistavat
- voimavarakeskeinen lähestymistapa hoitotyössä
- yksilövästuihin hoitotyö, perhehoitotyö ja yhteisökeskeinen hoitotyö
- ammatillinen päätöksenteko
- näyttöön perustuva hoitotyö
- hoitotyön auttamismenetelmät
- aseptiikka, ergonomia
- lääkehoito ja lääkematematiikka
- hoitotyön prosessi ja kirjaaminen
- terveydenhuollon tiedonhallinta
- tietosuoja ja -turva
- lääketieteen tieto integroituneena, esimerkiksi sisätaudit, kliininen fysiologia, gerontologia, geriatria

Opintojakson kuvaus:

Osaaminen perustuu hoitotyön filosofisiin ja tieteellisiin lähtökohtiin sekä hoitotyön arvoihin, ammattia ohjaavaan lainsäädäntöön ja ohjeisiin. Opintojaksossa syntyvä osaaminen ilmenee suunnitelmallisena potilaslähtöisenä hoitotyönä ja hoitotyön kirjaamisena sekä tietokantojen, tietoteknologian ja tietoverkkojen hyödyntämisinä.

00055 Terveyttä edistävä ympäristö, 10 op

Opiskelija osaa:

- tunnistaa eri-ikäisten terveyteen ja terveelliseen ympäristöön vaikuttavia tekijöitä
- hyödyntää sosiaali- ja terveyspolitiikan sekä kansallisen ja kansainvälisten terveysohjelmia asiakkaan terveyden edistämiseen
- käyttää terveyden edistämisen malleja valitessaan terveyden edistämisen menetelmiä
- ottaa vastuuta ympäristön terveellisyys- ja turvallisuuden kehittämisestä
- arvioida omia arvolähtökohtiaan kestävä kehityksen ja globalisaation periaatteista käsin sekä soveltaa niitä omassa ammatillisessa toiminnassaan

Opintojakson sisältö:

- terveys, ympäristö ja terveyden edistäminen
- sosiaali- ja terveyspolitiikka, terveyden- ja sosiaalihuollon keskeinen ohjausjärjestelmä
- kansalliset ja kansainväliset terveysohjelmat (esim. Terveys 2015 -kansanterveysohjelma)
- eri-ikäisten terveyden edistäminen
- ympäristön terveysvaikutukset
- kansantautien ehkäisy
- terveyden edistämisen globaalit haasteet
- muiden tieteiden tieto integroituna esimerkiksi kansanterveystiede, epidemiologia, mikrobiologia ja infektiaudit

Opintojakson kuvaus:

Opintojaksossa syntyvä osaaminen ilmenee terveyden edistämisenä erilaisissa yhteisöissä ja ympäristöissä. Ympäristöä tarkastellaan fyysisenä, sosiaalisena ja symbolisena ympäristönä.

00056 Ammattitaitoa edistävä harjoittelu I, 10 op

Opiskelija osaa:

- toimia asiakkaan terveyden ja turvallisen ympäristön edistämiseksi
- toimia hoitotyön eettisten ohjeiden mukaisesti ja pohtia toimintansa perusteita
- tunnistaa eri ikäisten ja eri kulttuureista tulevien yksilöiden ja perheiden terveyttä tukevia voimavaroja ja kuormittavia tekijöitä
- käyttää tiedonkeruu- ja havainnointimenetelmiä erilaisten yhteisö- ja ympäristötason voimavarojen tunnistamiseksi
- toimia moniammatillisissa työryhmissä asiakkaan voimavarojen vahvistamiseksi
- osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida asiakaslähtöistä hoitotyötä.

Opintojakson sisältö:

- asiakkaan terveyden ja ympäristön terveyden edistäminen hoitotyön yhteisöissä ja ympäristöissä
- tiedonkeruu- ja havainnointimenetelmät
- hoitotyön auttamismenetelmät
- turvallinen lääkehoito
- aseptiikka ja ergonomia
- hoitotyön dokumentointi

Opintojakson kuvaus:

Opintojaksossa syntyvä osaaminen ilmenee yksilön, perheen ja yhteisön terveyden tukemisena erilaisissa kulttuurisissa ympäristöissä. Osaaminen perustuu terveyslähtöiseen ja voimavaraistavaan toimintamalliin.

Ammatillistiedollinen ja ammatillistaidollinen osaaminen integroituvat hoitotyön ympäristöissä, jolloin opiskelijan osaaminen näkyy ammatillisena kasvuna ja kehittymisenä. Opiskelija osaa arvioida omaa oppimistaan ja osaamistaan sekä laatia oman kehityssuunnitelman. Harjoittelu on ohjattua ja ammatillista kehittymistä tukevat myös itsearviointi, vertaisarviointi ja ohjaajien antama arviointi.

Ammattitaitoa edistävä harjoittelu mahdollistuu Laurean oppimisympäristöissä ja hankkeissa sekä sosiaali- ja terveydenhuollon julkisissa ja yksityisissä hoito- ja hoiva-alan yksiköissä.

Edeltävät opinnot:

Opiskelija on suorittanut opetussuunnitelman mukaiset ammattitaitoa edistävää harjoittelua edeltävät opinnot.

026 ASIAKKAAN KOHTAAMINEN JA VOIMAVAROJEN VAHVISTAMINEN, 30 op

Kuvaus:

Opiskelija osaa toimia hoitotyössä lähtökohtanaan hoitotyön arvot, päämäärät ja periaatteet. Opiskelija osaa toimia ammatillisessa vuorovaikutuksessa erilaisissa toimintaympäristöissä.

Opiskelija osaa:

- tunnistaa eettistä herkkyyttään ammatillisessa kasvussaan
- käyttää vuorovaikutus- ja yhteistyö-, viestintä- ja hyvinvointiteknologiaosaamistaan ollessaan vuorovaikutuksessa asiakkaan kanssa

00058 Ammattieettinen osaaminen, 5 op

Opiskelija osaa:

- toimia hoitotyössä lähtökohtanaan hoitotyön arvot, päämäärät ja periaatteet
- tunnistaa ja analysoida omaa eettistä ajatteluaan sekä etsiä ongelmatilanteisiin eettisesti kestäviä ratkaisuja
- keskustella työyhteisössä eettisistä kysymyksistä
- tarkastella eettisiä kysymyksiä organisaation ja yhteiskunnan näkökulmasta

Opintojakson sisältö:

- eettisyys ja moraali
- hoitotyön ammattietiikka
- hoitotyön eettiset ohjeet
- eettiset kysymykset hoitotyössä

- eettiset kysymykset lääkehoidossa
- eettinen ongelmanratkaisu ja päätöksenteko

Opintojakson kuvaus:

Osaaminen ilmenee perusteltuna hoitotyön toimintana, joka pohjautuu hoitotyön arvoihin ja periaatteisiin. Osaamisessa näkyy tietoisuus hoitotyön päämäärästä ja oman toiminnan seurausten tarkastelu osana hoitotyön kokonaisuutta. Hoitotyön eettiset ohjeet ja periaatteet ohjaavat työtä ja ne konkretisoituvat eettiseksi toimintatavaksi. Osaaminen perustuu oman eettisyyden kehittymiseen ja sen tietoiseen tarkasteluun suhteessa hoitotyön ammattietiikkaan.

00059 Vuorovaikutusosaaminen ja yhteistyöosaaminen, 5 op

Opiskelija osaa:

- toimia ammatillisessa vuorovaikutuksessa asiakkaan, ryhmien ja yhteisöjen kanssa
- aidosti kohdata ja olla läsnä yhteistyösuhteessa
- kehittää työyhteisö- ja terveysviestinnän taitojaan
- hyödyntää ja soveltaa hyvinvointiteknologiaa
- analysoida ja reflektoida vuorovaikutus- ja yhteistyöosaamistaan

Opintojakson sisältö:

- ammatillinen vuorovaikutus ja yhteistyö
- dialogisuus yhteistyösuhteessa
- työyhteisöviestintä, terveysviestintä
- hyvinvointiteknologia

Opintojakson kuvaus:

Opintojaksossa osaaminen ilmenee työyhteisö- ja terveysviestinnän kehittymisenä vuorovaikutustilanteissa yksilön, ryhmien ja yhteisöjen kanssa. Osaamisessa korostuvat toisen ihmisen kohtaaminen ja ymmärtäminen sekä aito läsnäolo ja asiakkaan voimavaroja vahvistava ote yhteistyösuhteessa.

00060 Ammattitaitoa edistävä harjoittelu II, 12 op

Opiskelija osaa:

- toimia ammatillisessa vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä yksilön, perheen ja yhteisön kanssa
- tunnistaa yksilön, perheen ja yhteisön sisäisiä ja ulkoisia voimavaroja
- suunnitella, toteuttaa ja arvioida hoitotyötä
- tunnistaa ja analysoida hoitotyön ongelmatilanteita ja etsiä niihin eettisesti kestäviä ratkaisuja
- toteuttaa lääkehoitoa turvallisesti
- ottaa toiminnassaan huomioon ammatillista toimintaa ohjaavat lait, asetukset ja suositukset

Opintojakson sisältö:

- ammatillinen vuorovaikutus
- eettinen päätöksenteko, näyttöön perustuva hoitotyö
- ammatillista toimintaa ohjaavat lait, asetukset ja suositukset
- hoidon suunnittelu, toteutus ja arviointi
- hoitotyön auttamismenetelmät eri toimintaympäristöissä
- turvallinen lääkehoito
- toiminta moniammatillisessa työryhmässä

Opintojakson kuvaus:

Ammatillistiedollinen ja ammatillistaidollinen osaaminen integroituvat hoitotyön ympäristöissä, jolloin opiskelijan osaaminen näkyy ammatillisena kasvuna ja kehittymisenä. Opiskelija osaa arvioida omaa oppimistaan ja osaamistaan sekä laatia oman kehityssuunnitelman. Harjoittelu on ohjattua ja ammatillista kehittymistä tukevat myös vertaisarviointi ja ohjaajien antama arviointi.

Ammattitaitoa edistävä harjoittelu mahdollistuu Laurean oppimisympäristöissä ja hankkeissa sekä perusterveydenhuollon terveyskeskuksissa, erikoissairaanhoidon yksiköissä, yksityisissä yrityksissä, yhdistyksissä, järjestöissä tai tieto- ja viestintäteknologisissa tai muissa hyvinvointiverkostoissa.

Edeltävät opinnot:

Opiskelija on suorittanut opetussuunnitelman mukaiset ammattitaitoa edistävää harjoittelua II edeltävät opinnot.

00474 Nursing English, 5 op**Opiskelija osaa:**

- viestiä englannin kielellä työyhteisössään ja monikulttuurisessa ympäristössä
- toimia asiantuntijayhteisössä ja käyttää tehokkaasti viestinnän keinoja
- viestiä oman asiantuntijuusalueensa teemoista ja käyttää erilaisia viestintäkanavia
- soveltaa vieraskielisistä lähteistä etsimäänsä tietoa

Opintojakson sisältö:

- suullinen ja kirjallinen ammatillinen viestintä
- hoitotyön keskeinen terminologia
- työnhaku, opiskelijan itsensä, koulutuksen ja työkokemuksen esittely

Opintojakson kuvaus:

Opintojaksossa osaaminen on vaikuttajan osaamista viestinnällisin keinoin. Osaamisen kehittämisen viitekehys on suomenkielisten työorganisaatioiden lisäksi englantia työkielenään käyttävät organisaatiot. Opintojaksossa opiskelija saavuttaa vähintään eurooppalaisen viitekehysten mukaisen taitotason B.2.

027 TERVEYDEN EDISTÄMISEN AUTTAMISMENETELMÄT, 30 op**Kuvaus:**

Opiskelija osaa valita ja toteuttaa hoitotyön auttamismenetelmiä asiakaslähtöisesti edistämään ja tukemaan asiakkaan terveyttä. Opiskelija osaa vahvistaa yksilön, perheen ja yhteisön voimavaroja muutosvaiheessa.

Opiskelija osaa:

- tukea yksilöä, perhettä ja yhteisöä terveyden, voimavarojen ja toimintakyvyn ylläpitämisessä, edistämisessä ja kuntoutumisessa
- suunnitella, toteuttaa ja arvioida äkillisesti sairastuneen ja pitkäaikaisesti sairaan potilaan hoitotyötä

00062 Hoitotyön menetelmäosaaminen, 5 op**Opiskelija osaa:**

- tunnistaa äkillisesti sairastuneen, pitkäaikaisesti sairaan sekä leikkauspotilaan hoitotyön prosessin
- suunnitella, toteuttaa ja arvioida potilaan hoitotyötä
- valita ja toteuttaa hoitotyön auttamismenetelmät asiakaslähtöisesti edistämään ja tukemaan asiakkaan terveyttä ja hyvinvointia
- auttaa ja tukea potilasta lievittävän hoitotyön keinoin
- perustella tutkitun tiedon avulla hoitotyön auttamismenetelmien valintaa
- hyödyntää hyvinvointiteknologiaa kuhunkin tilanteeseen sopivien auttamismenetelmien valinnassa
- suunnitella, toteuttaa ja arvioida lääkehoitoa ammattitaitoisesti asiakkaan ja oman turvallisuuden huomioon ottaen
- hyödyntää lääketieteen tuottamaa tietoa hoitotyöhön

Opintojakson sisältö:

- äkillisesti sairastuneen, pitkäaikaisesti sairaan sekä leikkauspotilaan hoitotyön prosessi
- auttaminen ja tukeminen
- diagnosointi ja tarkkailu
- hyvinvointiteknologia
- aseptiikka
- lääkehoito
- kivunhoito
- lääketieteen ja muiden tieteiden tieto integroituneena, esimerkiksi neurologia, kirurgia, anestesiologia ja kuvantamismenetelmät

Opintojakson kuvaus:

Hoitotyön menetelmäosaaminen perustuu tutkittuun tietoon, jolloin auttamismenetelmät valitaan potilaslähtöisesti edistämään ja tukemaan terveyttä ja hyvinvointia. Lääkehoidon osaaminen perustuu turvallisuuteen, tarkkuuteen ja aseptisuuteen.

00445 Hoitotyön menetelmäosaaminen, harjoittelu, 5 op**Opiskelija osaa:**

- tunnistaa äkillisesti sairastuneen, pitkäaikaisesti sairaan sekä leikkauspotilaan hoitotyön prosessin
- suunnitella, toteuttaa ja arvioida potilaan hoitotyötä
- valita ja toteuttaa hoitotyön auttamismenetelmät asiakaslähtöisesti edistämään ja tukemaan asiakkaan terveyttä ja hyvinvointia
- auttaa ja tukea potilasta lievittävän hoitotyön keinoin
- perustella tutkitun tiedon avulla hoitotyön auttamismenetelmien valintaa
- hyödyntää hyvinvointiteknologiaa kuhunkin tilanteeseen sopivien auttamismenetelmien valinnassa
- suunnitella, toteuttaa ja arvioida lääkehoitoa ammattitaitoisesti asiakkaan ja oman turvallisuuden huomioon ottaen
- hyödyntää lääketieteen tuottamaa tietoa hoitotyöhön

Opintojakson sisältö:

- äkillisesti sairastuneen, pitkäaikaisesti sairaan sekä leikkauspotilaan hoitotyön prosessi
- auttaminen ja tukeminen
- diagnosointi ja tarkkailu
- hyvinvointiteknologia
- aseptiikka
- lääkehoito
- kivunhoito
- lääketieteen ja muiden tieteiden tieto integroituneena, esimerkiksi neurologia, kirurgia, anestesiologia ja kuvantamismenetelmät

Opintojakson kuvaus:

Opintojakso toteutuu harjoittelussa ja työpajoissa. Hoitotyön menetelmäosaaminen perustuu tutkittuun tietoon, jolloin auttamismenetelmät valitaan potilaslähtöisesti edistämään ja tukemaan terveyttä ja hyvinvointia. Lääkehoidon osaaminen perustuu turvallisuuteen, tarkkuuteen ja aseptisuuteen.

00063 Asiakkaan voimavarojen vahvistaminen muutosvaiheissa, 10 op**Opiskelija osaa:**

- vahvistaa yksilön, perheen ja yhteisön voimavaroja muutosvaiheessa
- suunnitella, toteuttaa ja arvioida asiakaslähtöistä perhehoitotyötä, mielenterveys-, kriisi- ja päihdehoitotyötä, kuntoutumista edistävää hoitotyötä ja kulttuurista hoitotyötä
- auttaa ja tukea potilasta ja hänen omaisiaan kuoleman kohtaamisessa

Opintojakson sisältö:

- yksilön, perheen ja yhteisön muutosvaihe
- perhehoitotyön suunnittelu, toteutus ja arviointi
- mielenterveys-, kriisi- ja päihdehoitotyön suunnittelu, toteutus ja arviointi
- kuntoutuminen ja kuntoutumista edistävä työote
- kulttuurinen hoitotyö
- kuolevan potilaan hoitotyö
- lääkehoito
- lääketieteen ja muiden tieteiden tieto integroituna, esimerkiksi synnytys ja naistentaudit, lastentaudit, syöpätaudit, psykiatria ja kliininen psykologia

Opintojakson kuvaus:

Opintojakson osaaminen ilmenee asiakkaan voimavarojen vahvistamisena elämän eri muutosvaiheissa. Opintojaksossa painottuvat monikulttuurinen lähestymistapa ja kulttuurinen hoitotyö.

00064 Ammattitaitoa edistävä harjoittelu III, 10 op

Opiskelija osaa:

- suunnitella, toteuttaa ja arvioida asiakkaan hoitotyötä erilaisissa muutosvaiheissa
- soveltaa parasta ajantasaista hoitotieteen, lääketieteen ja muiden tieteiden tuottamaa tietoa hoitotyöhön

Opintojakson sisältö:

- hoitotyön suunnittelu, toteutus ja arviointi asiakkaan terveyden edistämiseksi erilaisissa muutosvaiheissa
- kuntoutumista edistävä työote
- lievittävän hoitotyön suunnittelu, toteutus ja arviointi
- saattohoidon suunnittelu, toteutus ja arviointi
- monikulttuurisuus ja kulttuurinen hoitotyö

Opintojakson kuvaus:

Ammatillistiedollinen ja ammatillistaidollinen osaaminen integroituvat hoitotyön ympäristöissä, jolloin opiskelijan osaaminen näkyy ammatillisena kasvuna ja kehittymisenä. Opiskelija osaa arvioida omaa oppimistaan ja osaamistaan sekä laatia oman kehityssuunnitelman. Harjoittelu on ohjattua ja ammatillista kehittymistä tukevat myös vertaisarviointi ja ohjaajien antama arviointi.

Ammattitaitoa edistävä harjoittelu mahdollistuu Laurean oppimisympäristöissä ja hankkeissa sekä perusterveydenhuollon terveyskeskuksissa, erikoissairaanhoidon yksiköissä, yksityisissä yrityksissä, yhdistyksissä, järjestöissä tai tieto- ja viestintäteknologisissa tai muissa hyvinvointiverkostoissa.

Edeltävät opinnot:

Opiskelija on suorittanut opetussuunnitelman mukaiset ammattitaitoa edistävää harjoittelua III edeltävät opinnot.

028 TERVEYDEN EDISTÄMISEN OHJAUS- JA KONSULTAATIOMENETELMÄT, 20 op

Kuvaus:

Opiskelija osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida asiakaslähtöistä ohjausta ja konsultoida eri alojen asiantuntijoita. Opiskelija osaa toimia uudistajana hyvinvointipalveluiden kehittämishankkeissa.

Opiskelija osaa:

- suunnitella, toteuttaa ja arvioida asiakaslähtöistä ohjausta
- käyttää konsultaatiomenetelmiä yksilöiden, perheiden ja yhteisöjen hoitotyössä
- edistää asiakkaan itsehoitoa
- verkostoitua ja toimia verkostoissa
- toimia yhteistyössä ja esittää perusteltuja näkemyksiä hoitotyön asiantuntijana moniammatillisissa työryhmissä
- toimia uudistajana hyvinvointipalvelujen kehittämishankkeissa

00065 Ohjaus- ja konsultointiosaaminen, 5 op

Opiskelija osaa:

- suunnitella, toteuttaa ja arvioida asiakaslähtöistä ohjausta
- ohjata asiakasta hyvinvointipalvelujen käytössä ja sähköisessä asioinnissa
- edistää asiakkaan itsehoitoa
- konsultoida ja käyttää työnohjausta asiantuntijuuden ylläpitämisessä ja kehittämisessä
- ohjata ja opettaa opiskelijoita ja henkilöstöä

Opintojakson sisältö:

- asiakaslähtöisen ohjauksen suunnittelu, toteutus ja arviointi
- terveyden edistämisen ohjausmenetelmät
- itsehoidon edistäminen ja saumattomat palveluketjut
- konsultointi hoitotyössä
- työnohjaus
- hyvinvointiteknologian ja tietoverkkojen hyödyntäminen ohjauksessa
- muiden tieteiden tieto integroituna, esimerkiksi kasvatustiede,

ravitsemustiede ja dietetiikka, farmakologia

Opintojakson kuvaus:

Opintojaksossa ohjaus- ja konsultointiosaamista toteutetaan asiakkaan itsehoidon ja hoidon jatkuvuuden näkökulmasta sosiaali- ja terveysalan organisaatioissa, kolmannen sektorin ympäristöissä sekä asiakkaiden kotiympäristöissä. Toimiminen moniammatillisissa tiimeissä hoitotyön asiantuntijana edistää verkostoitumista.

00073 Hyvinvointiyrittäjyys, 5 op

Opiskelija osaa:

- tunnistaa omat vahvuutensa yrittäjänä
- tunnistaa asiakasmahdollisuuksia etsivän ja innovatiivisen näkökulman toimintaympäristöön
- ennakoida toimintaympäristössä avautuvia mahdollisuuksia
- rakentaa realistisen, asiakaslähtöisen ja kannattavan liiketoimintasuunnitelman

Opintojakson sisältö:

- toimintaympäristöanalyysi
- yrityksen sisäinen analyysi
- liikeidea ja liiketoimintasuunnitelma
- aloittavan yrityksen talouden ja rahoituksen suunnittelu
- yritysmuodon valinta ja yritystoimintaa ohjaavat normit

Opintojakson kuvaus:

Yrittäjyyttä tarkastellaan hyvinvointialan palveluosaamisen näkökulmasta. Opiskelija suunnittelee hyvinvointialan palveluyrityksen ottamalla huomioon toimintaympäristön mahdollisuudet.

00066 Ammattitaitoa edistävä harjoittelu IV, 10 op

Opiskelija osaa:

- suunnitella, toteuttaa ja arvioida asiakaslähtöistä ohjausta
- ohjata asiakasta itsehoitoon
- käyttää hyvinvointiteknologiaa ja tietoverkkoja ohjauksessa ja konsultoinnissa
- käyttää konsultointimenetelmiä
- toimia verkostoyhteistyössä

Opintojakson sisältö:

- asiakaslähtöisen ohjauksen suunnittelu, toteutus ja arviointi
- asiakkaan itsehoidon edistäminen
- hyvinvointiteknologian ja tietoverkkojen hyödyntäminen asiakkaan ohjaamisessa, sähköinen asiointi
- konsultointimenetelmät
- verkostoyhteistyö

Opintojakson kuvaus:

Ammatillistiedollinen ja ammatillistaidollinen osaaminen integroituvat hoitotyön ympäristöissä, jolloin opiskelijan osaaminen näkyy ammatillisena kasvuna ja kehittymisenä. Opiskelija osaa arvioida omaa oppimistaan ja osaamistaan sekä laatia oman kehityssuunnitelman. Harjoittelu on ohjattua ja ammatillista kehittymistä tukevat myös vertaisarviointi ja ohjaajien antama arviointi.

Ammattitaitoa edistävä harjoittelu mahdollistuu Laurean oppimisympäristöissä ja hankkeissa sekä perusterveydenhuollon terveyskeskuksissa, erikoissairaanhoidon yksiköissä, yksityisissä yrityksissä, yhdistyksissä, järjestöissä tai tieto- ja viestintäteknologisissa tai muissa hyvinvointiverkostoissa.

Edeltävät opinnot:

Opiskelija on suorittanut opetussuunnitelman mukaiset ammattitaitoa edistävää harjoittelua IV edeltävät opinnot.

029 ASIAKASLÄHTÖINEN HOITOTYÖ, 25 op

Kuvaus:

Opiskelija osaa syventää asiantuntijuuttaan arvioimalla kriittisesti omaa toimintaansa osana ryhmän, yhteisön ja ammattialan toimintaa.

Opiskelija osaa:

- syventää asiantuntijuuttaan valitsemisissaan hoitotyön toimintaympäristöissä
- perustella ja arvioida kriittisesti tekemiään päätöksiä hoitotyön / terveydenhoitotyön asiantuntijana
- suunnitella ja koordinoida omaa ja työryhmän toimintaa
- tunnistaa hoitotyön kehittämiskohteita ja tulevaisuuden haasteita

00068 Hoitotyön osaamisen syventäminen, 5 op**Opiskelija osaa:**

- syventää asiantuntijuuttaan valitsemisissaan hoitotyön toimintaympäristöissä
- perustella ja arvioida kriittisesti tekemiään päätöksiä hoitotyön / terveydenhoitotyön asiantuntijana
- toimia potilaan asianajajana potilaan ja hänen hoitoonsa osallistuvien kanssa
- suunnitella ja koordinoida omaa ja työryhmän toimintaa
- tunnistaa hoitotyön kehittämiskohteita ja tulevaisuuden haasteita

Opintojakson sisältö:

- hoitotyön asiantuntijuuden syventäminen ja ammatillinen päätöksenteko
- oman toiminnan arviointi osana ryhmän, yhteisön ja ammattialan toimintaa
- yhteiskunnallinen osallistuminen
- hoitotyön ja hoitotieteen tulevaisuus
- hoitotyön asiantuntijuus lääkehoidossa
- lääketieteen erityiskysymykset

Opintojakson kuvaus:

Opintojakso tuottaa tulevaisuuden hoitotyön/terveydenhoitotyön asiantuntijaosaamista. Kehittämisen haasteet perustuvat oman toiminnan sekä ryhmän, yhteisön ja ammattialan toiminnan kriittiseen arviointiin.

Edeltävät opinnot:

Suoritettuna teemat 1 – 4 tai vastaavat tiedot.

00476 Hoitotyön johtaminen, 5 op**Opiskelija osaa:**

- kehittää vuorovaikutus- ja neuvottelutaitojaan
- toimia vastuullisena työyhteisön ja verkoston jäsenenä eri yhteyksissä
- arvioida organisaatiossa vallitsevaa kulttuuria ja arvoja
- kehittää omaa ja työyhteisön työhyvinvointia erilaisin keinoin
- soveltaa työlainsäädännön ja työehtosopimusten normeja käytännön työtilanteisiin työntekijänä, esimiehenä ja/tai yrittäjänä
- tunnistaa jaetun johtajuuden ilmiöt ja toimia osana verkostoitunutta asiantuntijayhteisöä

Opintojakson sisältö:

- organisaatiokulttuuri ja arvot
- työhyvinvointi ja sen kehittäminen
- johtaminen ja johtajuus, päivittäisjohtaminen
- vuorovaikutus ja tunneäly johtamisviestinnässä
- henkilöstövoimavarojen johtaminen
- henkilöstön rekrytointi, perehdyttäminen ja työnopastus, palkitseminen ja osaamisen kehittäminen
- työoikeus ja työsuhteasioiden hoitaminen
- verkoston kehittäminen
- hoitotyön laadun kehittäminen
- prosessien mallintaminen

Opintojakson kuvaus:

Opintojaksossa syntyvä osaaminen ilmenee johtamisosaamisen keskeisten työvälineiden hallintana ja vastuullisena käyttämisenä työhyvinvoinnin edistämisessä ja sen kehittämisessä. Osaaminen ilmenee organisaation toimintarakenteiden, tavoitteiden ja tuloksellisuuden ymmärtämisellä. Näkökulmana on oma rooli ja vastuu organisaatiossa ja sen kehittämisessä.

00069 Ammattitaitoa edistävä harjoittelu V, 10 op

Opiskelija osaa:

- syventää asiantuntijuuttaan valitsemissaan hoitotyön toimintaympäristöissä
- arvioida kriittisesti oman asiantuntijuutensa kehittymistä ja toimintansa eettisyyttä
- mallintaa prosessin, jonka perusteella tunnistaa hoitotyön laadun kehittämisen kohteen
- toimia työryhmän vastuullisena jäsenenä ja johtaa työryhmää

Opintojakson sisältö:

- hoitotyön asiantuntijuus eri toimintaympäristöissä
- ammatillinen päätöksenteko
- hoitotyön laadukas toiminta
- työryhmän johtaminen
- viestintä neuvottelu- ja ryhmäviestintätilanteissa

Opintojakson kuvaus:

Ammatillistiedollinen ja ammatillistaidollinen osaaminen integroituvat moniammatillisessa työryhmässä hoitotyön ympäristöissä. Opiskelijan reflektio-osaaminen ja verkosto-osaaminen syvenevät.

Ammattitaitoa edistävä harjoittelu mahdollistuu Laurean oppimisympäristöissä ja hankkeissa sekä perusterveydenhuollon terveyskeskuksissa, erikoissairaanhoidon yksiköissä, yksityisissä yrityksissä, yhdistyksissä, järjestöissä tai tieto- ja viestintätekniologiassa tai muissa hyvinvointiverkostoissa.

Edeltävät opinnot:

Opiskelija on suorittanut opetussuunnitelman mukaiset ammattitaitoa edistävää harjoittelua V edeltävät opinnot.

00791 Svenska inom vårdbranschen, 5 op

Opiskelija osaa:

- käyttää ruotsin kieltä kirjallisesti ja suullisesti työympäristössään
- toimia asiantuntijayhteisössä ja käyttää tehokkaasti viestinnän keinoja
- viestiä oman asiantuntijuusalueensa teemoista ja käyttää erilaisia viestintäkanavia
- soveltaa vieraskielisistä lähteistä etsimäänsä tietoa

Opintojakson sisältö:

- asiakaslähtöinen suullinen ja kirjallinen viestintä
- hoitotyön keskeinen terminologia
- työnhaku, opiskelijan itsensä, koulutuksen ja työkokemuksen esittely

Opintojakson kuvaus:

Opintojaksossa opiskelija saavuttaa ruotsin kielessä vähintään eurooppalaisen viitekehyksen mukaisen taitotason B1.2. Lisäksi hän saa valtionhallinnon kielitutkinnon mukaisen arvioinnin hyvä tai tyydyttävä suullisesta ja kirjallisesta kielitaidosta.

00634 Ruotsin kielen suullinen taito, 0 op

Opintojakson kuvaus:

Tämä opintojakso on ruotsin kielen suullisen taidon arvioinnin merkitsemistä varten.

00635 Ruotsin kielen kirjallinen taito, 0 op

Opintojakson kuvaus:

Tämä opintojakso on ruotsin kielen kirjallisen taidon arvioinnin merkitsemistä varten.

00446 Suomen kieli, 5 op**00636 Suomen kielen kirjallinen taito, 0 op****00637 Suomen kielen suullinen taito, 0 op****030 INNOVATIIVINEN HYVINVOINTIPALVELUOSAAMINEN, 30 op****Kuvaus:**

Opiskelija osaa kehittää hyvinvointipalveluihin uusia ratkaisu- ja toimintamalleja.

Opiskelija osaa:

- toimia kehittämishankkeissa soveltaen kehittämispohjaisen oppimisen ja tutkimus- ja kehittämistyön menetelmiä tuottaen uutta osaamista ja innovaatioita
- kehittää työelämää ja omaa osaamistaan kriittisesti arvioimalla ja tuottamalla uutta tietoa hoitotyön osaajana

00043 Opinnäytetyö, 15 op**Opiskelija osaa:**

- esittää perusteltuja työelämää koskevia kehittämis ehdotuksia
- käsitteellistää työelämän ilmiöitä tutkittuun tietoon perustuen
- käyttää sopivia tutkimus- ja kehittämismenetelmiä uuden tiedon tuottamiseksi
- toimia kehittämishankkeissa yhteistoiminnallisesti ja vastuullisesti työelämän ja muiden yhteistyökumppanien kanssa
- arvioida omaa toimintaansa ja omia ratkaisujaan kriittisesti
- hallita kokonaisuuksia sekä esittää asiansa loogisesti ja perustellen

Opintojakson sisältö:

- opinnäytetyöprosessiin ja kehittämishankkeeseen perehtyminen ja aiheen ideointi
- opinnäytetyösuunnitelma, jossa kuvataan opinnäytetyön tausta ja tavoitteet, keskeinen aiheesta koskeva tutkittu tieto, käytettävät tutkimus- ja kehittämismenetelmät sekä toteuttamissuunnitelma
- opinnäytetyön toteuttaminen
- opinnäytetyön raportointi ja julkistaminen
- kypsyysnäyte

Opintojakson kuvaus:

Opinnäytetyö on osa ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyötä. Se palvelee opiskelijan ammatillista kehittymistä sekä työelämää ja aluekehitystä. Opinnäytetyö kehittää työtä ja työelämän käytänteitä ja voi tuottaa myös laajemmin merkityksellisiä innovaatioita.

Opinnäytetyön lähtökohtana on työelämän kehittämishaaste. Siinä painottuu vuorovaikutus työelämän kanssa sekä tutkiva ja kehittävä työote. Opinnäytetöiden raporteissa korostuu tavoitteellisen toiminnan ja sen tulosten kuvaaminen sekä teoreettinen ja tutkimuksellinen analysointi. Opinnäytetyöt sisältävät työelämää kuvailevaa tietoa, sitä selittävää, tutkimuksellista tietoa sekä työelämää varten tuotettua uutta osaamistietoa.

Opintojakso sisältää kypsyysnäytteen suorittamisen. Kypsyysnäytteessä opiskelija osoittaa aihealueen hallintaa sekä hyvää kielitaitoa.

00074 Palveluinnovaatioiden kehittäminen, harjoittelu, 5 op**Opiskelija osaa:**

- osaa määrittää kehittämisen tavoitteita työelämän ja alueen kehittämisen lähtökohdista
- toimia osana kumppanuusverkostoa
- työskennellä tehokkaasti tiimissä ja toimia vaikuttajana asiantuntijayhteisössä
- arvioida omaa ja muiden osaamista, työskentelyä ja syntynyttä tulosta kehittämisen tavoitteiden suhteen
- käyttää soveltavan t & k-toiminnan työvälineitä ja menetelmiä kehitystyössä
- toteuttaa ja raportoida tavoitteellisen kehittämisprojektin.

Opintojakson sisältö:

- kehittämistarpeen määrittely
- kontekstin ja tietämysperustan luonti
- kehittämisprosessin suunnittelu, toteutus ja arviointi
- vastuullinen toiminta kehittämistiimissä

Opintojakson kuvaus:

Opintojakso voidaan toteuttaa Laurean oppimisympäristöissä, työpajoissa tai harjoittelussa. Opintojaksossa tehdään tavoitteellinen kehittämisprojekti, jossa osaaminen on kehittäjän osaamista tutkivan toiminnan keinoin.

00071 Ammattitaitoa edistävä harjoittelu VI, 13 op

Opiskelija osaa:

- tuottaa uutta ja luovaa toimintaa hoitotyön kehittämiseksi
- syventää asiantuntijuuttaan valitsemissaan hoitotyön toimintaympäristöissä
- arvioida kriittisesti oman asiantuntijuutensa kehittymistä ja toimintansa eettisyyttä

Opintojakson sisältö:

- hoitotyön asiantuntijuus eri toimintaympäristöissä
- ammatillinen päätöksenteko
- innovatiivinen toiminta

Opintojakson kuvaus:

Ammatillistiedollinen ja ammatillistaidollinen osaaminen integroituvat hoitotyön ympäristöissä, jolloin opiskelijan innovatiivinen toiminta mahdollistuu. Ammattitaitoa edistävä harjoittelu mahdollistuu Laurean oppimisympäristöissä ja hankkeissa sekä perusterveydenhuollon terveyskeskuksissa, erikoissairaanhoidon yksiköissä, yksityisissä yrityksissä, yhdistyksissä, järjestöissä tai tieto- ja viestintäteknologisissa tai muissa hyvinvointiverkostoissa.

Edeltävät opinnot:

Opiskelija on suorittanut opetussuunnitelman mukaiset ammattitaitoa edistävää harjoittelua VI edeltävät opinnot.

125 VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT, 0 op

Kuvaus:

Vapaaasti valittavilla opinnoilla opiskelija syventää ja monipuolistaa eri teemoihin ja kompetensseihin soveltuvaa osaamistaan. Näiden opintojaksojen avulla opiskelijat voivat edelleen muokata opintojensa sisältöjä vastaamaan omia henkilökohtaisia intressejään ja ammatillisia tavoitteitaan.

Sisältö:

Teeman alle sijoitetaan ne opintojaksot, jotka opiskelija valitsee Laurean kieliopinnoista, Laurean yhteisistä opinnoista tai toisen koulutusohjelman opetussuunnitelmasta. Teeman alle sijoitetaan myös ne toisessa korkeakoulussa (toinen ammattikorkeakoulu, yliopisto, virtuaali-amk, ulkomainen korkeakoulu) suoritettut opinnot, joille ei löydy korvaavuutta koulutusohjelman opetussuunnitelmasta, mutta jotka opiskelija haluaa liittää tutkintoonsa.

00203 Ruotsin kielen osaamisen lähtötasotesti, 0 op

Opintojakson kuvaus:

Lähtötasotestin tekevät ne, joilla ruotsi sisältyy ammattikorkeakouluopintojen edellytyksenä oleviin aiempiin opintoihin, eivät kuitenkaan ne, joitten koulusivistyskieli on ruotsi.

Opintojen alkaessa kaikki opiskelijat osallistuvat ruotsin ja englannin kielen lähtötasotesteihin, jos nämä kielet sisältyvät ammattikorkeakouluopintojen edellytyksenä olevaan aiempaan tutkintotodistukseen tai opiskelijat ovat saaneet kyseisten kielten opetusta aikaisemmin. Lähtötasotesti on kaikilla koulutusaloilla sama ja siihen voi osallistua vain kerran. Alan vaihto Laurean sisällä ei edellytä uutta testiä. Testin avulla varmennetaan opiskelijan valmiudet kieliopintojen aloittamiseksi. Ellei opiskelija selviydy lähtötasotestistä, hän osallistuu kielen valmentavalle opintojaksolle opintojen alkuvaiheessa. Suoritettuaan valmentavat opinnot hyväksyttävästi opiskelija saa opintopisteitä luettavaksi vapaasti valittaviin opintoihin.

00202 Englannin kielen osaamisen lähtötasotesti, 0 op

Opintojakson kuvaus:

Opintojen alkaessa kaikki opiskelijat osallistuvat ruotsin ja englannin kielen lähtötasotesteihin, jos nämä kielet sisältyvät ammattikorkeakouluopintojen edellytyksenä olevaan aiempaan tutkintotodistukseen tai opiskelijat ovat saaneet kyseisten kielten opetusta aikaisemmin. Lähtötasotesti on kaikilla koulutusaloilla sama ja siihen voi osallistua vain kerran. Alan vaihto Laurean sisällä ei edellytä uutta testiä. Testin avulla varmennetaan opiskelijan valmiudet kieliopintojen aloittamiseksi. Ellei opiskelija selviydy lähtötasotestistä, hän osallistuu kielen valmentavalle opintojaksolle opintojen alkuvaiheessa. Suoritettuaan valmentavat opinnot hyväksyttävästi opiskelija saa opintopisteitä luettavaksi vapaasti valittaviin opintoihin.

00397 Matematiikan lähtötasotesti, 0 op

Opintojakson kuvaus:

Opintojen alkaessa kaikki opiskelijat osallistuvat matematiikan lähtötasotestiin. Lähtötasotestin voi suorittaa vain kerran. Testin avulla varmennetaan opiskelijan valmiudet koulutusalaansa matemaattisten sovellutusten aloittamiseksi. Ellei opiskelija selviydy lähtötasotestistä, hän osallistuu matematiikan valmentavalle opintojaksolle opintojen alkuvaiheessa. Suoritettuaan valmentavat opinnot hyväksyttävästi opiskelija saa opintopisteitä luettavaksi vapaasti valittaviin opintoihin.

00195 Ruotsin kielen valmentavat opinnot, 3 op

Opiskelija osaa:

- ruotsin perussanaston ja kieliopin
- hyödyntää erilaisia menetelmiä kielitaitonsa kehittämisessä

Opintojakson sisältö:

- ruotsin kielen keskeiset rakenteet
- ruotsin kielen perussanasto

Opintojakson kuvaus:

Opiskelija harjoittaa viestintätaitojaan ruotsin kielessä kehittääkseen valmiuksiaan osallistua ruotsin kielen varsinaisiin opintoihin.

00194 Englannin kielen valmentavat opinnot, 3 op

Opiskelija osaa:

- englannin perussanaston ja kieliopin
- hyödyntää erilaisia menetelmiä kielitaitonsa kehittämisessä

Opintojakson sisältö:

- englannin kielen keskeiset rakenteet
- englannin kielen perussanasto

Opintojakson kuvaus:

Opiskelija harjoittaa viestintätaitojaan englannin kielessä kehittääkseen valmiuksiaan osallistua englannin kielen varsinaisiin opintoihin.

00189 Matematiikan valmentavat opinnot, 3 op

Opiskelija osaa:

- koulutusalansa matemaattisten sovellusten edellyttämät perustaidot

Opintojakson sisältö:

- lukion lyhyen matematiikan kertaaminen

Opintojakson kuvaus:

Opiskelija harjoittaa matematiikan taitojaan ja kehittää valmiuksiaan niin, että kykenee suoriutumaan varsinaisten opintojen sisältämien matemaattisten sovellusten opiskelusta.

00521 Initial Test in Finnish, 0 op

00388 Suomen kielen ja viestinnän valmentavat opinnot, 3 op

Opiskelija osaa:

- toimia tarkoituksenmukaisesti opiskeluajan tekstitapahtumissa
- hyödyntää kielenhuollon ja kielitiedon apuvälineitä
- ottaa vastuun tiimitöiden viestintätehtävistä

Opintojakson sisältö:

- henkilökohtainen viestijäprofiili
- kielitiedon ja kielenhuollon apuvälineet
- erityyppisten tekstien ja puheiden laadinnan ohjeistukset

Opintojakson kuvaus:

Opiskelija tulee tietoiseksi omista vahvuuksistaan viestijänä. Opiskelijan osaaminen ilmenee taitona ja halukkuutena kantaa vastuuta erilaisten tiimitöiden suullisesta ja kirjallisesta viestinnästä. Opiskelija lähestyy kielitietoa ja kielenhuoltoa aikuisen viestijän näkökulmasta ja harjaantuu käyttämään kielenhuollon apuvälineitä asiatekstin rakentamisessa.

00805 Diabeteksen ehkäisy ja hoito, 5 op

Opiskelija osaa:

- diabeteksen ehkäisyn ja hoidon teoreettisen perustan, tutkimusnäytön ja hoitosuositukset
- keskeiset elämäntavat ja niiden merkityksen diabeteksen ehkäisyssä ja hoidossa
- asiakaslähtöisen, yksilön ja perheen voimavaroja tukevan diabeteksen omahoidon ohjauksen

Opintojakson sisältö:

- diabeteksen ehkäisyn ja hoidon kehittämisohjelma, Käypä hoito -suositukset sekä tutkimusnäyttö hoitotoiminnan perustana
- diabeteksen hoidon lääketieteelliset perusteet, keskeiset tutkimus- ja hoitokeinot
- keskeiset ohjausnäkökulmat ja ohjausmenetelmät; yksilöohjaus ja ryhmäohjaus
- elämäntapamuutosten tukeminen ja valmentaminen

Opintojakson kuvaus:

Opiskelija laajentaa ja syventää osaamistaan diabeteksen ehkäisyssä, hoidossa ja hoidonohjauksessa. Opiskelija perehtyy asiakkaiden ja asiakasryhmien itsehoitoa, voimavaroja ja muutosta tukevaan ohjaamiseen ja diabeteksen ennaltaehkäisyyn ja omahoidon tukemiseen.

00806 Draama terveyden edistämisen keinona, 3 op

Opiskelija osaa:

- käytännön toiminnan ja ratkaisukeskeisten mallien avulla ennaltaehkäistä koulukiusaamista

- tulkita oman ja muiden kehon viestien ja sanattoman viestinnän
- osaa käyttää draamaa terveyden edistämisen keinona

Opintojakson sisältö:

- oman ilmaisun, viestinnän sekä vuorovaikutustaitojen harjoittaminen ja kehittäminen teatterin keinoja hyväksi käyttäen
- teatteri-ilmaisun perusteet
- draama-prosessityöskentely, improvisaatio, statuksien ja sanattoman viestinnäntutkiminen, kokemusten jakaminen, tunteiden ja ajatusten ilmaiseminen sekä yhteistyöhön ja toisen kuuntelemiseen harjaantuminen

Opintojakson kuvaus:

Lähiopetuksen aikana harjoitellaan KIUSA –draama, joka esitetään KUUTOS-HAPPENINGissä, joka on kokemuksellisen oppimisen pajapäivä projektikoulujen kuudesluokkalaisille.

00813 Työ- ja toimintakyvyn ylläpitäminen, 5 op**Opiskelija osaa:**

- käyttää erilaisia tapoja ja menetelmiä oman hyvinvointinsa ja voimavarojensa edistämiseen ja ylläpitämiseen yksilönä sekä toimiessaan yhteisössä

Opintojakson sisältö:

- opiskelijan voimaantumiseen ja jaksamiseen liittyvää erilaista toimintaa
- opetus sisältää asiantuntijaluentoja, yhdessä tekemistä ja itsenäistä työskentelyä

Opintojakson kuvaus:

Opiskelija ylläpitää ja luo hyvinvointiaan sekä lisää jaksamistaan luovien toimintojen, ohjatun liikunnan sekä yhteisöllisyyden avulla.

Opiskelija arvioi omaa oppimistaan ja osaamistaan itsenäisen työskentelyn avulla sekä kehittää osaamistaan itsenäisesti ja muiden kanssa sekä jakaa oppimaansa ryhmässä.

Edeltävät opinnot:

Opintojaksoa suositellaan missä tahansa opintojen vaiheessa.